

AÑO II

PALMA 6 DE FEBRERO DE 1898

NÚM. 53

LA VIÑA DEL SEÑOR

I

RA alguns anys que á Mallorca no se sentia parlar més que de viña. La gent, enlluernada per la lluentor de riquesa y benestar qu' aquella mos procurava, ¡qu' en girá de terra y que n' arrancá d' arbres!... Avuy ja es altra cosa. El riu d' or s' es estroncat; els camps sembrats de pomposes viñes están que fan plorera; la filoxera pareix que se n' ho vol dur tot. Ara pués, que mos va mancand la viña de la terra, parlem un poquet, que ja 's hora, de la viña del cèl, es dir, de *la viña del Señor*.

II

El Bon-Jesús qui sempre parlava tan clar y tan senzill perque tothom l' entengués, proposá un dia á les turbes la siguent parábola:

Sembland es el Reyne de los cèls á un pare de families qui de bon-matí vá anar á llogar trabayadors per la seua viña. Y havendse convengud ab ells que los donaria un denari (*diguem una pesseta*) los enviá á n' es trabay. Sortí altra volta á la plassa á les nou y trobandne de desenfeynads, anau, los digué, á la viña, ja vos pagaré lo que guañeu. A les dotse y á les tres de la tarde hey torná es señor á la plassa y s' en va dur alguns més á n' es trabay. Encara aquell homo ple de bons desitjos, sortí mes tard á cercar jornalers, y havendne trobads mans-plegadas, los va dir: y voltros perquè vos estau aquí tot lo dia sense fér res?—Señor, li contestaren, ningú encara mos ha llogad.—Pues veniu també ab mi á n' es meu camp.

Se va fer fosch, y el Señor cridá al seu majordom perque pagás als jornalers, comensand p' els últims qui s' havian posad á n' el trabay; y á n' aquests com á tots els altres, per un acte de generosidad, pagá el jornal sensé. Se quexaren els primers qui havian acudid á la viña, y murmuravan contra es señor y deyan: aquests derrers no han fet més qu' una hora de feyna, y noltros hem aguantad el sol de tot el dia, y ara s' en duan la meteixa paga.—Mira, va dir es señor á un d' els descontents, jo no t' he faltad en res: ¿tal volta no te convengueres ab mi que t' donaria un denari? ¿ó es que jo no pug donar es meus dob-blés á ne qui vuy? Pren lo qu' es teu y veten:

—Y acabá el Señor sa parábola ab aquesta sentència: Axí els primers serán derrers y els derrers serán primers; perque molts son els cridads y pochs els escullids.

III

Benvolguds lectors de MALLORCA DOMINICAL: meditem un poquet les enseñanses que 'l Bon-Jesús ab aquesta parábola á tots mos vol donar. El Pare de families es Déu nostro Señor, la viña es la nostra ánima, el majordom es Jesucrist, el denari ó sia la saldada es el cèl, els jornalers son tots els cristians. Déu mos ha posat á n' aquest mon no perque estiguem; ociosos sino perque trabayem; el trabay es la gran lley de les criatures. Qui contra bé el reconet de la seua ánima, arrancand les males herbes del pecat y cultivand les virtuds, aquest trabaya á la viña del Señor. A n' aquest trabay tots som cridads, perque tots tenim un' ánima que salvar. ¡Ay dels descuidads, qui tota la vida se passen distrets ab les coses materials y transitories d' aquest mon, sense cuidar de la seua pobre animeta! Cuand s' acab el jornal, es dir, la vida present, Jesucrist jutge de totes les criatures los tancarà les portes del cèl. Trabayem, pues, encara que sian passads per noltros els anys mes bells de la vida. El Señor mos crida á la seua viña; si el sol ja tomba, fassem més l' obligació: la paga no mos mancará. Y ara á reveure fins á Diumenge qui vé si Déu ho vol.

EL SOLITARI D' ORIENT.

PATRONA DE LA SETMANA

Día 12.—Santa Eularia, verge y martir.

¡Gran firmesa y coratge, demostrá tenir aquesta santa! Natural d' un poble de Barcelona, y de pares cristiáns, tendría uns 14 anys, cuant encesa en l' amor de Deu y dels prohisme, divinament inspirada fugí una nit de ca-seua y descalsa s' encaminá cap á la ciutat ahont Dacia, representant dels Emperadors románs, tenia el seu tribunal. Arribá Eularia de bon dematí, preguntá per el perseguidor, lo trobá assegut á son trono, y ab alta veu li digué: ¿perquè, Dacia, fás corre injustament la sang dels cristians y los obligas á adorar als déus falsos? ¿No sabs que no hey ha més qu' un sol Deu vertader,

Omnipotent, Creador de totes les coses y Senyor al qual tenen rigurosa obligació de venerar els emperadors Diocleciá y Maximiá y tu y tots els homos? ¿Com, idó, essent homo com ests, no tems á Deu y ofens al Omnipotent? ¿A ne que vé pervertir als cristians, per ferlos abandonar al vertader Deu y encobehir els ídols, que no son més qu'imatges del diable y obra de sa má del homo?»

Perturbat Daciá, al sentir aquella valenta reprensió, feta á las seues barbes per boca d'una donçella jove y agraciada, ¿qui ests tu, li respongué ab arrogancia, que tens atreviment de faltar á la majestat dels emperadors y á la reverencia deguda als seus ministres? «Jo som Eularia, li contestá, humil esclava de Jesucrist, Fill del Pare Etern y de María Verge, únich Rey de reys y Señor dels que governan, al qual per dret diví se li deuen tributá honor y culto, y de cap manera als ídols.» No pogué aguantar més el president, y plé de ràbia maná que tot seguit fós subjectada als més terribles sufriments. Més, Deu li comunicá tal esperit de fortaleza y constancia qu'els torments d'es potro, d'arpes de ferro, de faves enceses, de plom fús y d'oli bullent no la pogueren rendir, sols lograren destrossar y desfigurar el seu cos, y per acabar ab la seua vida va ser necessari enclavarla. Al morir, els espectadors veren sortir de sa boca una paloma blanquíssima volant de cap al cèl. Volia Daciá, que el seu cos quedás á sa creu per aterrorisar als cristiáns y perque servís d'aliment als animals sauvatges; més una gran nevada, la vestí de blanch, l'hagueren d'abandonar els guardies y pogueren els cristians donarli honrosa sepultura. Succedí lo seu martiri día dotse de Febré de l'any 303 ó 304.

El seu cós, es una de las més prehuades rellíquies, (que guarda la Catedral de Barcelona en rich sepulcre, baix de s'altar major) á la qual professa el poble catalá una gran devoció. Mallorca tambe l'estima; á sa memoria está dedicat el magnífich temple, que serví durant algun temps de catedral y es la primera parroquia de Palma.

MOSSEN GASPÀR.

ES BALL DE NA ROSETA

Molt s'enllesteix y s'enflocà
Per anar á nit al ball;
Bé se mira y se remira
Fá una hora á n'el miray,
Y tant molt s'ha endiumenjada
Que sembla un pavo real.

—¡Ay Roseta capritxosa!
Tú tens es color trencat...
—Pero amb polvos y pomades
De molts fins m'en sé pintá.
—Vaja un pastís que te posas!
¡Um...!! quina pudor que fas!

¿Perquè vás tant escotada?
¿No veus es fret que tendrás?
—Per que vuy mostrá el meu garbo,
Ja me treuré el fret ballant.
—No 'l te treurás tú, Roseta,
No 'l te treurás si ests mortal.

¿Vols me dir ¿oh desdixada!
A nit amb qui ballarás?
—Ab un jovenet molt curro
Teng promés anit valsar...
—¡Vulga Deu que á nit no ballis
Amb l'esperit infernal!

Afluxet, per Deu, Roseta,
Qu'el cinturó 't fará dañ.
—Però 'm fará més ayrosa
Y els fredins m'admirarán.
—Afluxet, per Deu, Roseta
¡Ay, qu'el mon te será fals!

Rés s'ascolta, rés s'ascolta,
Fént castells de vanidat.
Y encara vol que sa mare
L'estrenga fins s'últre trau
Per pareixer molt més maca
Y als fredins encautivar.

Sa mare l'estreny... ses ales
Del còr li van acopant...
S'alé s'atura... ¡Cau morta
Amb so vestit de ballar!...
Y axí la fan compareixer
Al ball de l'eternidat!

M. DURÁN.

LO SEPULCRE DE D. MARIANO AGUILÓ Á RIPOLL

Ben satisfets hem de donar als qui solen llegir MALLORCA DOMINICAL una noticia, que ha umplit de goig y entusiasme als qui estiman de veres nostra terra, y desitjan veure honrades sa llengua, ses costums, sos monuments, ses lletres y sobre tot la memoria de sos fills illustres. Un dels que millor l'estimaren, que li han dat més anomenada, fou el bon mallorquí D. Mariano Aguiló, regonegut com á Despertador y Patriarca de les lletres catalanes, que morí en la pau del Senyor, el día de Pascua de Cincogesma de l'any passat, á Barcelona. De llevò ençá els cataláns y mallorquins s'han afanyat per honrar sa memoria.

Aquí, els poetes y homes de ciencia, tots amichs y admiradors seus, li oferiren el millor tribut, feren celebrar un ofici y pregaren plegats per l'etern descans de sa ánima: retregueren ses virtuts, sos talents, sa gloriosa historia, li entonaren tristes cançons d'alabances, y un Regidor, dexeble seu (D. Bartomeu Ferrá) tengué el bon acert de proposar á l'Exm. Ajuntament, que, en l'històrica diada de la Conquesta, fessen lloch al seu retrato en la llarga filera d'aquells mallorquins illustres, nostres antepassats de gestes glorioses, qu'ennobliren sa història; d'entiments privilegiats, que dexaren obres de gran preu; d'ánimes potentes qu'axecaren monuments que no morirán may; de cors generosos, que feren tant de bé al seu poble, que sempre serán beneíts. Demaná que se llegís la biografía del qui los contemplava ab reverencia, treya de la pols dels arxius tanta gloria oblidada, y ab sos cants altíssims escampá per tot sa fama, y despertá en les ánimes escullides l'escalfor per tot lo noble y bell; del que fou anomenat el fill més amorós de Mallorca. Ben guanyat ho tenia el Sr. Aguiló: y axí s'ha fet. ¡Llástima que ab un retrato de má mestre y un discurs tan notable fos tan poch lluída la festa! Tan sols no hi eran

molts que 'n teníen obligació, y creyen eserhi convidats! A Catalunya també han fet molt: els escriptors plangueren tan gran pérdua; els millors periòdichs li oferiren sençeres ses planes endolades, qu' umpliren ab les inspirades poesíes del Mestre, y ab escullits treballs, per mostrar lo molt que valia; els bons catalanistes s' aplegaren en les Associacions literaries y honraren son recort ab concerts y vetlades. L' obsequi més gran que li han fet, sens dupte, es el que demaná son gran amich, l' inspirat poeta Mossen Collell. L' *Esbart de Vich* el convidá á la *Sessió Necrológica* que va fer, á la derrería del Setembre: no hi pogué esser, però los enviá una carta pel sabi y distingit escriptor el Bisbe de Vich, perque la llegissen en la Sessió. La carta, magnífica y prou sentida, feya present al Bisbe que 'l Sr. Aguiló, per esser l' encarnació de l' esperit noble y cristiá dels catalans, paladí de la llengua de l' Avior, lo Comte Guifre del Relaxament actual, be merexia reposar ab los antichs Comtes de Barcelona; li feya escoltar aquel gemech del poeta:

«Que 'n sería honrat de jaure
entre antichs y sagrats murs,
davant lá porxada històrica
del Monastir benvolgut,
que axecá lo comte Guifre
y han profanat malestruchs.»

per axò li demanava cristiana y honrosa sepultura en lo restaurat Monastir de Ripoll; qu' aquest sería el monument digne y apropiat, que parlás del gran Aguiló á les generacions venidores. Va complaure al Bisbe tan escayguda idea, y se posá fil á la guya. En el cel se degué estremir de goig l' ánima del qui anhelá reposar, només en la porxada, però que ni tan sols pogué somiar aquesta honra que ningú havia conseguida. S' ha fet més de lo que demanava el seu desitg, que retrata son caràcter: el poeta cristiá que va sentir més que ningú el sagrat misteri del Temple, que s' embadalía devant les pedres escultrades del Santuari, y s' inspirava ab la claror encantada pel finestral gòtich, reposará en lo Santuari: l' artista, l' anyorívol amador de lo antich, que l' horabaxa volia caminar per dins lo Claustre solitari, sentir son buyt trepitx demunt les lloses abandonades, perdrersé dins aquelles ombres y somiar en lo passat, jaurá en l' històrich Monastir: el trovador de les glories catalanes estaré en lo vas dels seus Comtes! Per axecar lo monument fou nombrada una comissió de l' *Esbart*, qui començá una suscripció, y ha convidat á cataláns y mallorquíns. Enviá circulars á nostra Exma. Diputació que 's va suscriure, al Exm. Ajuntament que deu haver fet lo mateix, y á l' Arqueològica que ja ha replegat prou suscriptors. MALLORCA, que també s' hi suscriurá, agraeix; qu' de bon cor lo molt qu' han fet la Diputació, l' Ajuntament, y els seus amichs, voldria que fossen molts els qui ajudassen, fins aquí ahon poguessen, á n' aquesta obra; perque es ben avengut que mos donem sa ma els cataláns y mallorquíns, per honrar al Sr. Aguiló, que á totes dues estimava, á totes dues feya be, que les volia veure sempre bones germanes, y les posava plegades en son *colofó*. Mallorca no deu quedar, enrera, perque si 'ls cataláns li denen molt, sempre será una gloria mallorquina. Per axò voldríam també que nostra Exma. Diputació escoltás lo que de-

mana un periòdich catalá: que la de Barcelona imprimesca lo més costós y mal de fer de ses obres, y la nostra ses poesíes. Axí li pagariám qualca cosa de lo que li devem, sería un bon exemple pels presents, y porían veure quina recompensa sap donar Mallorca als qui, ab sos talents, ab sos mérits artístichs, axí com poren, s' afanyan per el seu bon nom.

FRA BONAVENTURA.

Cronicó de la segona quinsena de Janer

Día 16.—En la parròquia de Petra se celebrá un ofici funeral en sufragi dels soldats mallorquíns morts á les guerres de Cuba y Filipines. Hey assistiren la major part del poble y totes ses Autoridats.

Día 17.—L' Ajuntament de Palma aprová al dictamen donat per sos metjes Municipals, referent á la necessitat d' axamplár el Cementeri de *Son Trillo* per enterrarhi el pobres, conforme tenia proposat el Regidor D. Bartomeu Ferrá desde día 22 de Juriol de 1895.

Día 18.—Se Comensá á derribar les parets màstres de l' illeta d' *En Moragues*, á la desesperada.

Día 19.—Un jove trabayador á la fábrika de D. Juan Oliver—Maneu—va ser croxit per la máquina de planjar ferro. (Morí l' endemá á l' Hospital. A. c. s.)

Día 20.—Seguïen ses plujes fortes per tota l' illa.—Corrien tots els torrents y se negá gran extensió del Prat de Sant Jordi.—Hey hagué forsa d' esbaldregs, y á bandes ses corrents s' en dugueren mobles, soques y animals de cap á la mar. Pels camps sembrats y arbolats l' abeuró va ser molt profitós.

—En el Balcó baix de la Sala no s' hi vá posá el retaulo de S. Sebastiá com era costum.

—A la vesprada d' aquest día, lo Col·legi Mèdich Farmacèutich inauguraré sos trabays científichs d' aquest any, presidit p' el Sr. Governador.

Día 21.—Deyen els diaris que alguns dels soldats venguts de la guerra duyen roña.

Día 22.—La Comissió encarregada de fèr l' espasa de honor que els mallorquíns regalan al General Weyler hagué resolt acceptar lo dibuix presentat p' el Mestre argenter D. Bernat Pomar, (original del artista Sr. D. Fausto Morell).

Día 23.—Se reuniren els sociís de la Societat Vinícola Mallorquina, y aprovaren sa liquidació feta en convivència amb sos acreedors, después de *deu anys* d' haver fet bancarrota, y d' haver aumentat son passiu extraordinariament sens benefici de cap interessat.

Día 24.—Se presentá al Ajuntament, una proposició per derribar l' illeta de devant la Sala, á fi d' axampliar y regularisar la plassa de Cort, conforme el pla aprovat de fa una trentena d' anys.

Día 25.—La Causa pia Luliana, celebrá sa funció anual, en Sant Francesch, dedicada al Beato Ramon. Predicaren en castellá; no se convidá á ningú (pués no s' acostuma) y assistí molt poca gent.

Día 26.—Publicaren els diaris que la Junta de protecció als soldats ferits y malalts, havia recaudat de la *Tómbola* 11.223'24 pessetes com á producte líquit.

Día 27.—Se benehí un *barco-vivero* que s' havia construït per los Srs. Mateu, sobre el Mollet, com encárrech d' una societat de pesca de Ciutadella.

Día 28.—Deyen els diaris que sa *Gavella de sa Sal*, venuda en pública subasta, ha sigut adquirit per D. Gabriel Juan (*Ribes*) per 18 mil y 300 lliures.

Día 29.—Morí el Sr. Marqués de Peralada.

Día 30.—Fou conduhit al Cementeri amb gran acompanyament dels pobres assilats, de les parròquies amb creus alsades, y dels seus amigs.

—La Societat Arqueològica Luliana celebrá, después

de la funció relligiosa, en la Capella del sepulcre de son Patró Ramon Lull, sa Junta general en lo Collegi de la Sapiència.

—La Real Academia de Medicina, inaugurarà ses sessions.

—Continuá, en bon diumenje, el *derribo* de l' illeta den Moragues, haventhi trabayat tota la setmana passada de nit y día.

Día 31.—A les vuit del matí, caygut un dels operaris que trabayaven en el *derribo* de dita illeta.

—L' Alcaldía de Palma publicá un pregó convidant al vecindari per á que assistesca al acte de cantar un *Te-Deum*, á la Sèn, amb acció de gracies per la pacificació de Filipines.

◇ F. ◇

LA STA. MISIÓN EN BARCELONA

Magnífico y edificante espectáculo ha ofrecido á España su capital mas populosa: allí donde la propaganda descristianizadora obra continua y afanosamente sobre el pobre pueblo; en aquella ciudad, donde los sectarios sientan sus reales considerándola como feudo de la última consecuencia del racionalismo; que ha oído predicar en sus tribunas y leído en sus periódicos las más perversas doctrinas, y visto perpetrar en su recinto los más horrendos crímenes; allí mismo, unos cuantos y frailes, frailes, sí señor, frailes de diferentes hábitos y reglas, obedeciendo aquel encargo que se les hizo hace diez y nueve siglos: «*Id y enseñad á todas las gentes*», ocupan simultáneamente los púlpitos de 17 iglesias para repetir palabras de vida y de salud eterna en varios idiomas y diversos estilos; y en pleno siglo de las luces, en pleno liberalismo, en el centro del campo escojido por anarquistas y radicales, ven todavía, por la divina misericordia, agruparse 73.000 personas alrededor de sus cátedras y coronan su obra con un banquete Eucarístico del que participan más de 52,000 almas.

La prensa revolucionaria fiera araña con rabia las cuartillas; la mansa se calza los guantes, pone en una línea los millares de comuniones, en otra los milímetros de lluvia que señala el pluviómetro, en otra tercera los millares de ejemplares que vende Zola, y con estos y otros sumandos tan heterogéneos, en lenguaje boonachón y con aires de inocente, redacta la crónica del día....

La Santa Misión de Barcelona ha sido una gloriosa victoria del cielo contra el infierno; una explódida manifestación de la divina gracia; un beneficio inmenso para muchas almas á quienes habrá resucitado á la verdadera vida; pero además es una gran lección para nosotros, los que sin renegar de la fe somos tibios en ella y andamos acobardados y desunidos por mezquinas cuestiones.

Si tales victorias obtiene la doctrina cristiana, predicada por esos odiados, calumniados y ridiculizados religiosos, allí donde todas las malas pasiones concentran sus esfuerzos para combatirla, donde los malos ejemplos y disolventes teorías asedian de continuo al infeliz obrero en el taller y en el club, al estudiante en el texto escrito y en el texto vivo, y tambien al que ni es obrero ni estudiante, en todas partes y por todos los medios; despues de tantos años de propaganda impía ejercida

sin trabas, cuando no oficiosa ú oficialmente apoyada, gracias á las consabidas *conquistas*; ¿cuáles serían los resultados de una predicación en las numerosas capitales y extensas comarcas donde el Racionalismo no ha podido ejercer en tan alto grado su deletérea influencia? ¿qué costaría arrancar del suelo español hasta la última raíz de la mala hierba *liberal* si los católicos exigiésemos lo que tenemos derecho á exigir, mejor dicho, lo que tenemos deber de exigir, esto es: que reine en la tierra de María, su Divino Hijo, y se enseñe su salvadora doctrina, y se inspiren las leyes en su santa ley?

Miremos hasta donde hemos bajado desde que consentimos se destronase á Dios, y recordemos lo que éramos cuandos Dios reinaba. En la bajada sólo nos resta un peldaño: la muerte. La subida habrá de ser larga y penosa, pero es posible: la Santa Misión de Barcelona nos lo prueba.

Vengan misioneros que conviertan pecadores; vengan misioneros que nos enseñan á cumplir bien nuestros deberes, vengan misioneros que salven á España.

C.

ENVINAGRAT Y RONXETES

S' altre dia arribá es *trén*, á s' Estacio de Palma, desembarcant passatgèrs á forfolons; y entre ells hey venien dos capellans, un veyet y un jove. El primé duya sa maleta bastant fexuga que le hi va prende un al-lot dels que envesten cridant: *jo heu duré si vol*. Lo cual vist per un señoretxo amb *pardessus* demunt s' espatla s' exclamá: *¡Aquests Capellans per dú sa mica d' equipatge han menesté criats!*

A s' altre Capellá, que era bastant robust, s' hi afuá un camali d' una vintena d' añs, per durli un paquet de llibres, però aquell que los tenia bèn gelosos no los hi volgué entregá.... Y es mateix señoretxo, s' exclamá: *¡Aquests capellans no son capassos de doná á guañar dos cèntims!*

Y ara, feis cas de lo que judica y xerra el *vulgo illustrat*. ¿Es capellá? —¡féril! Si s' hagués tratat d' una *demi-mondaine*, talvegada aquell señoretxo s' hi hauria oferit á férli de criat.... ¡Vergoña!

5

Per pura y material equivocació, diguerem en el número derré que mos havien escrit *desde Soller que á Biniraix*, etc. Y voliem dir: *desde Biniraix que á Soller*. Consti pues, que es en aquesta vila que s' hi havia fét, no un niu, sinó dos nius d' immoralidats y escandols, y que, gracias á Deu, s' Autoridat municipal los va desfé.

¡Mirau si basta poch per posar un *barret!*

Tornam la fama als bons vesins de Biniraix y dam s' enhorabona als Sollerichs.

CEPAS AMERICANAS

De todas clases y variedades—Injertos—Barbados—Estacas—Procedentes de los viveros y plantaciones de **Jaime Sabaté de Vilafranca del Panadés**
Representante: MIGUEL DURÁN calle de la Murta 5.-Inca